

τίου από κοντά και ριζώθηκε μέσα μας ή πεποίθηση πως όλα παινέματα κι αν του γράψεις δε θάν το πάρει πάνω του και δε θα τον πάρεις και σύ στο λαιμό σου.

*

Η «ΑΚΡΟΠΟΛΗ» του περασμένου Σαβάτου μ' ένα δυνατό της άρθρο, με τον τίτλο «Φτείδιάστε τώρα επανάσταση» έδωσε την αληθινή εικόνα της σημερινής μας χαώδικης πνευματικής κατάστασης.

Νά, το περίφημο άρθρο :

«Κατηνάλωσε δυστυχώς ο «Χρόνος» και χθές δύο εγλωτιστάτες και δυνατογραμμένες στήλας έμμένων εις την πλάνην του ότι ήτο δυνατόν μία σ τ ρ α τ ι ω τ ι κ ή επανάσταση να αναγεννήση τον τόπον. Στρατιωτική επανάσταση κατά κανονα είνε έθνική τραγωδία. Το ότι ή ιδική μας μάλλον ωφέλησαν ή έβλαψαν, τούτο είνε εξαίρεσις. Και ή εξαίρεσις αυτή είνε πρής τιμήν της.

«Διά τούτο οι ύπερ αυτής έπαινοί μας και τα πρής αυτήν συγχαρητήριά μας.

«Στρατός έκαμε την γαλλικήν επανάστασιν του 1759 ; Στρατός την του 1830, την του 1848, την του 1870 ; Όχι. Στρατός την αγγλικήν ; Όχι.

«Αί επαναστάσεις δια να επιτυχάνουν πρέπει να είνε λαϊκάι. Άλλά και αυτές όχι αλά γαλλικά, βίαιαι και αιμοχαρείς και έρειπιώδεις και καταστρεπτικάι, αλλά κατά τα άγγλοσαξωνικά ιδεώδη.

«Ηξείρει ο «Χρόνος» πως παρασκευάσθη ή πολιτική ή τανάστασις των Γερμανών τοι 1848 ; Δι' άγώνων ύπερ θρησκευτικής έλευθερίας.

«Άλλ' ήμεις τοιούτου είδους παρασκευήν την είχαμε από την άνάποδη, κατά τα Εθαγγελικά. Τότε πήγαμε 1900 χρόνια πίσω, ζητήσαντες να είμεθα τυφλοί θρησκευτικώς, να μην έννοούμεν δεγλαδή το Εθαγγέλιον. Το μέγα βιβλίον, το μαγικόν βιβλίον που είνε δε' ήμās κλειστόν βιβλίον, σφραγισμένον βιβλίον.

«Λόγιοι και άμαθείς, λαός και έπιλεκτοί, πολιτευόμενοι και κοινωνία, άπεπατοκαταριστάι και καθηγγηταί του Πανεπιστημίου είχαν τότε μιάν και μόνην γνώμην. Γνώμην κατά της έλευθερίας, γνώμην κατά του Χριστού.

«Μόνον ο μεγαλοφυής Άρχειπίσκοπος Κεφαλληνίας Δωρίζας, μόνον ο βαρβαλός Χριστιανός και Έλληγν, ο Καθηγγητής της Θεολογίας Διομήδης Κυριακός και κατά τρίτον λόγον ή «Άκροπόλις» άνεδείχθησαν μαχηταί της θρησκευτικής έλευθερίας, μαχηταί της εκκληϊεύσεως του Εθαγγελίου, μαχηταί αληθινής πνευματικής επαναστάσεως.

«Όλοι οι άλλοι, οι κουστοεπίστοι, τα βαρβάρια, οι κόρακες, οι χήνες, τα τύπανα, οι ζευριάδες ήσαν κατά.

«Φτείδιάστε τώρα επανάστασιν με τοιαύτην λαϊκήν και έπιλεκτικήν διανοητικότητα !»

σική του 'Αττίγγανου, εικόνα της ψυχής του, έχει γνώρισμα το αύτοσχέδιο και το αύτομάτο και το ακράταγο και το άκανόνιστο και το άνυπόταχτο φυσικότερα τέτοια έμπνευσι έπρεπε να πάρει τέτοιο δρόμο». Δέν την ξέρω την τσιγγάνικη μουσική, δέν ξέρω άκόμα ποιό νόημα δίνει ο ποιητής στα παραπάνω χαρακτηριστικά που της αναφέρειν. "Αν τους δίνει το καλλιτεχνικό, τότε δέν μπορεί να ταιριάσει το τραγούδι του παρά μονάχα με το άκανόνιστο και το άνυπόταχτο στο άντικαλλιτεχνικό νόημα. "Αν τους δίνει το άντικαλλιτεχνικό, δηλαδή της άκαταστασίας, και τότε άκόμα, αν ήθελε να εκφράσει αυτό το χαρακτηριστικό με το τραγούδι του, έπρεπε να βρει την τεχνική έκφραση του συνταγματικού σέ τρόπο που να δίνει την παρόμοια έντύπωση, ώστόσο το δικό του το τραγούδι να ναι πάντα ποιόν, να χει πάντα μιá πλαστική μορφή, που δίχως της δέν είναι δυνατό να είπωθεί καλλιτεχνικό ένα έργο. Για να μη νιώσει κανείς τί θέλω να πώ, άς φανταστεί ένα ζωγράφο που θέλοντας να παραστήσει την άκαταστασία ενός γόφτικου τσαντηριού, άντι να μας την παραστήσει καλλιτεχνικά, άρκούνταν να μας δώσει την έντύπωσή της με την ά

ΘΛΙΜΜΕΝΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ

Σαπλώθηκαν ομίχλες σκοτεινές
στις άκροποταμές,
σάν μαυρός τενωθήκανε κοπνός
και πνίξανε το φώς.

Ποιός να ναι τάχα μόνος που μιλεί,
και πικραντιλαλεί
δταν περνά σάν Ισκιος άλαφρός
πνιγμένος στεναγμός ;

Τα μάτια μου κλεισμένα τα κροτώ,
ποιός είναι δε ρατώ,
κι άχρη στήν ταρογμένη μου ψυχή
ή έλπίδα ξαναζει.

ΡΗΝΑ ΛΕΒΑΝΤΗ

ΤΑ ΣΑΒΑΤΟΒΡΑΔΑ ΤΟΥ 'ΝΟΥΜΑ,

Ο κ. Κωστής Χαριτάκης μας διάβασε το περασμένο Σαβάτοβραδο μιá μελέτη του, ή μιá «Σπουδή» του (καθώς λέει δλη την έμμετρη και την πεζογραφική έργασία του) με τον τίτλο «Η αισθητική στη γλώσσα». Τόν κ. Χαριτάκη τόν άκούσαμε με προσοχή, συζητήσαμε τις γνώμες του και στο τέλος του συστήσαμε να την καλοδουλέψει περισσότερο τη μελέτη του και κατόπι να την τυπώσει.

"Υστερ' από τόν κ. Χαριτάκη ο ποιητής Σωτήρης Σκίπης μας άπάγγειλε με τη γιομάτη γλώκα και νεύρα άπαγγελία του την έβδομη ραψωδία του «Απέθαντου». "Όλοι βρήκαμε σωστή τη γνώμη του Έφταλιώτη πως ο «Απέθαντος» είναι γραμμένος «μ' έλληνική φαντασία» και γι' αυτό πρώτη φορά το γραφείο του «Νουμά» βοήθη από τα χεροκροτήματα.

Τώρα ταχτικά στα Σαβάτοβραδα έρχεται ή Δι Παπά, φοιτήτρα της Γιατρικής και συντρόφισσα της «Φοιτητικής Συντροφιάς» κ' έλπίζουμε πως κανένα Σαβάτοβραδο θα μας διαβάσει και τίποτα δικό της.

ΕΝΑΣ ΠΑΛΙΟΣ

καταστασία της δικής του τεχνικής. Κάτι παρόμοιο μέσο διάλεξε ο ποιητής του «Δώδεκκαλογου» και κάπια δμια αισθητική διδάχνει με τα παραπάνω λόγια. Κ' έξοφλώντας έτσι με τη δικαιολογία αυτή την έλλειψη της πλαστικής μορφής του έργου του, μας λέει πως «ποιεϊ μουσικήν». Μά μου φαίνεται πά να παραξήγξει κάπως και το νόημα της μουσικής, γυριθόντας να το σκοτίσει μεταφυσικά κατά ιδιόρρημα δικό του τρόπο (σελ. 22) και πά να συγχύζει λιγάκι και την έννοια του πλαστικού και μουσικού στην ποίηση. Με το πρώτο φαίνεται να νιώθει μόνο εκείνο που έχει την όμορφα και τη μορφή αγάλματος πιότερο, με το δεύτερο εκείνο που δίνει την πιο κυματιστή κι άόριστη έντύπωση του ήχου. Δέν είμαι ούτε άπμάκαρα μουσικός, νομίζω όμως πως και σ' ένα μουσικό έργο είναι άπαραίτητη μιá πλαστικότητα, δηλ. μιá σταθερή μορφή, μιá οργανική ενότητα, μιá πλέρις έκφραση, μιá στρογγυλάδα. Κ' ένα ποίημα, όσο κι αν είναι ή έκφρασή του πιο τερο μουσική παρά πλαστική, ώστόσο πρέπει να χει μιá πλαστικότητα, μιá ενότητα και στρογγυλάδα, που, όσο κι αν δέν μπορώ να τη βρω κ' έγώ σε καμιά από τις κάθε λογής δοκιμές μου, φαίνεται όμως να ναι άπαραίτητη από κάθε σοβρότερο έργο τέχνης. Και με το νόημα αυτό έπιβάνονταν μιá πλαστικότερη μορφή στο «Δωδεκάλογο».

(Στάλλο φύλλο τελιώνει)

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

«ΓΙΑΝΝΗΣ Κ. ΖΕΡΒΟΣ : ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ. Λονδίνο 1910». Από τ' όμορφο βιβλιαράκι του Γιάννη Ζερβού ξεσηκώνουμε μερικούς στίχους, τούτους εδώ :

ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ

Τί μ' οδηγάς τρανόφτερη στ' άπάτητό σου σπίτι...
Λησμόνα με στον κάμπο αέτο να περπατάω σκυμένα
και να με τρώη ή γύμνια μου, αλοί !.. τ' άποσπερίτη
άσε με μόνο να θωροώ τα κάλλη ξερατεμένα.

Κι άσ' με στην ξερημη άμμουδιά με τις σκιές μου
άντάμα
στα γλαρονήσια να γρικώ π' άφροκοπάει το κύμα.
Να με χτυπά σα χάδεμα του Θεοσιτή το κύμμα
κι άνέλπυδα να σε ποθώ, ώσπου να γίνω θούμμα.

Είναι μικρά μου τα φτερά και δε θα σ' άγκαλιάσω.
Μά έχω καρδιά που ή άγάπη σου με βιά τη σνεπαίρνει
κι αν ζήση άγλύκανη από σε, στο τέλος θα σε φτάσω
με ταίρι μου ένα σύνεφο που μιá πνοή θα σέγγη...

Ο ίδιος ο ποιητής, βλέπετε, χαρακτηρίζει τους στίχους του. Και τους χαρακτηρίζει πολύ όμορφα και πολύ αληθινά. "Όποιος ζητάει από την ποίηση κάτι παραπάνω από την καλοδουλεμένο στίχο κι από το έρήμερο τραγούδι, διαβάζοντας τα «Νησιώτικα τραγούδια» κ' σπάνοντας στο παραπάνω τραγούδι, δέν μπορεί, θα συλλογιστεί :

— Έχει δικίο ο ποιητής. Η λαχτήρα του είνε τρανή, με μικρά τα φτερά του και πάντα άνέλπυδα θα την ποθει την Ποίηση.

Κείνος όμως που δέν είναι και τόσο δύσκολος και δέν έχει και τόσο μεγάλες άπαιτήσεις κι από τον έαυτό του κι από τους άλλους, θάν το καταχαρεί τ' όμορφο βιβλιαράκι του φίλου μας Ζερβού, γιατί θα βρει γλυκά τραγούδια μέσα και στίχους κελούς και που και που, στα «λίγα συντρίμια» μάλιστα, κάπια ποιητική πνοή που ύπόσκειται καλύτερα τραγούδια από τα τωρινά του.

Το «Θερινό γέφυμα», το «Νησιώτικο τραγούδι», οι αστίχοι (σελ. 14 και 15) και τα «Καβοκάραβα» είνε, κατά τη γνώμη μας, τα καλύτερα της συλλογής. Ο κ. Ζερβός έχει δημοσιέψει σε περασμένα χρόνια άρκετά τραγούδια του στο «Νουμά» ώστε δέν είνε άγνωστος στους άναγνώστες μας.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ 'Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ, ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑΘΝ

«Έμεις, που έχουμε υπογράψει, δίνουμε ιδώ πέρα τον λόγο της τιμής μας και όρκιζόμεθα εν όνόματι του Θεού και της πατρίδος ότι ίδρύομεν Σύνδεσμον ριζοσπαστικόν «ή Άνάστασις», του όποιου μόνος σκοπός και προσπάθεια θα είναι :

1) Να χτυπηθή κατακέφαλα ή μικροσυνκλαγή, που ένέκρωσε τον κόσμο εδώ πέρα όπως και σ' έλη την Έλλάδα και μας έκαμε να φύγουμε σάν γύφτοι από την πατρίδα μας, μας έκαμε να μην έχουμε ψωμί να φάμε και την περιουσία μας να μην την δρίζουμε.

2) Να φωτίσουμε και να ζυπήσουμε τον κόσμο, ώστε να ξέρη να σκέπτεται ποιό είνε το συμφέρον αυτού και της πατρίδος, όπως γίνεται σ'